

kulturistra

(Ne)vidljivi, Istarsko nakladništvo, Face2face, Globalno, Kulturna politika, Zajednica, Teatar, Književnost, Glazba, Tko gleda zlo ne misli, Vizualna umjetnost, Natječaji, ...

Pretraži događaje, gradove, ljude, ...

Pretraži

UĐITE U SVIJET POMAKNUTOG, APSURDNOG,
DRUGAČIJEG OD NORMALNOG

(Ne)vidljivi – mladi u kulturi: Dramski studio Umag s predstavom „Svinje“ otvara ovogodišnji festival Zlatni lav

Tekst Boris VINCEK • Fotografije iz arhiva Dramskog studija Umag

19.06.2023. MANIFESTACIJE, TEATAR, VIJESTI

- Ovogodišnji, 24. Međunarodni festival komornog teatra Zlatni lav otvara predstava „Svinje“ Tomislava Zajeca u produkciji Dramskog studija Umag u ponedjeljak, 19. lipnja u 21 sat, u umaškom kazalištu Antonio Coslovich. Radi se o prvoj „punokrvnoj“ predstavi u produkciji Dramskog studija Umag koji je osnovan prije tri godine i u kojoj igraju Luana Kličić i Caterina Vižintin, a inspicijent i voditelj predstave je Sven Begić. Od mladih glumica i voditelja prvo smo htjeli doznati o životnom, profesionalnom i umjetničkom putu koji ih je doveo do sudjelovanja u radu Dramskog studija Umag.

Caterina Vižintin kaže da je od malena voljela kazalište, a prvenstveno glumački dio tog posla. Kao malu su je roditelji upoznali s ovim čudesnim svijetom te vodili na razne predstave. Malo po malo joj se kazalište počelo uvlačiti pod kožu i brzo je postalo dio nje. Sama gluma postala je način opuštanja za njeno tijelo i um.

- Mogućnost da preuzmemo osobine raznih likova koje glumimo daju posebnu čar i fascinaciju. Pohađala sam nekoliko dramskih grupa, radionica i bila aktivna na tom polju. U osnovnoj školi sam sudjelovala više puta na LIDRANO-u te imala jako dobre rezultate, međutim jezična barijera je često bila prevelika prepreka za neki veći uspjeh na natjecanju, obzirom da mi je talijanski materinji jezik te sam tada i pohađala talijansku osnovnu školu. Nakon srednje škole kako to često biva ipak sam se odlučila na drugi put te upisala Pravni fakultet u Trstu umjesto Akademije dramske umjetnosti, kaže Vižintin.

No i dalje ju je taj svijet vukao k sebi, ali isključivo kao gledatelja. Prije točno tri godine život joj je ipak pružio priliku ostvarenja tog sna i to baš u njenom gradu.

- Grad Umag je objavio poziv na audiciju za upise u Dramski studio pod vodstvom Maestra Damira Zlatara Freya. U početku nisam bila toliko sigurna u sebe jer je ipak bilo prošlo dosta godina od mog zadnjeg nastupa, a znala sam da je Dramski studio ozbiljna stvar, a ne klasična dramska grupa. Na kraju sam se ipak odlučila da ću pokušati pomaknuti svoje granice zone komfora i rekla sam sama sebi „Idi, slijedi svoje snove“!, poručuje Vižintin.

Luana Kličić je također od malena pokazivala naklonost i ljubav prema izvedbenim umjetnostima. Filmovi, serije, kazalište, radio, ples, hosting, glazba, showbizz... sve su to interesi koji ju prate još iz djetinjstva kada je do kasnih sati znala znatiželjno pratiti rad glumaca, voditelja, plesača, pjevača, a onda bih stavljala budilicu u pet ujutro za učenje jer ju je čekao ispit u školi.

- Odrastajući u malom gradu u srcu Istre, mogućnosti su tada bile ograničene, no ono što je bilo dostupno da bi zadovoljilo moje interese, bio je ples. Ples je prožet kroz moj život od malih nogu do danas pa sam se posljednjih godina upustila i u svijet koreografiranja. Stoga, nisam sekunde dvojila ni pri prijavi u Dramski studio. Ispunila sam prijavnicu odmah. Zahvalna sam na putu u kojem danas mogu biti plesačica ili koreografkinja, sutra voditeljica, a preko sutra napokon i glumica. Ta su područja vrlo povezana i svaka novostečena vještina u jednom području, isprepliće se s onim drugim, kao da slažem puzzle. To ispunjava moje srce i dušu, kaže Kličić.

Angažman u Dramskom studiju za nju je transformacijsko iskustvo. Njime se upustila u dublje istraživanje svijeta glume. Prije svega, Studio smatra platformom za razvoj profesionalnih vještina. Kroz redovite probe s voditeljem, predstave i suradnju s drugim umjetnicima, razvijaju glumački talent, rad na scenom izričaju i upoznaju se s različitim aspektima kazališne produkcije. To im je izuzetno korisno za daljnje ambicije kako u području glume, tako i drugih umjetničkih disciplina.

- Osim toga, Studio je naš prostor za eksperimentiranje, istraživanje različitih pristupa glumi i izražavanju vlastite umjetničke vizije. Kroz rad na scenama i interpretaciju likova imam osjećaj da razvijam svoj umjetnički izričaj i otkrivam neke nove aspekte svoje kreativnosti. Voljela bih istaknuti i osobni razvoj jer je rad u Dramskom studiju za mene jedan od većih zalogaja. Kada kažem da je Studio moj psihoterapeut, zaista to mislim. Puno kočnica treba otpustiti, s puno se strahova pozdraviti, ego lomiti, a samopouzdanje graditi. Svakako, prolazimo kroz trenutke koji obogaćuju naš život i pomažu nam u razumijevanju sebe i drugih. No naravno, svaki pojedinac će imati jedinstveno iskustvo ovisno o vlastitim ciljevima, talentima i trudu koji su uloženi u rad, ističe Kličić.

Sven Begić opisuje da je u užurbanim životnom stilovima i svijetu punome matematike i analitike u kojemu je generalno sve crno, bijelo i sivo tragao za bojama i magijom koje uljepšavaju život i čine ga potpunijim.

- Kroz tu potragu sam shvatio da umjetnost koja mene zanima je gluma i teatar i prilično spontano mi je to ušlo u život kroz Dramski studio Umag, kaže Begić.

OD PREZENTACIJE DO PUNOKRVNE KAZALIŠNE PRODUKCIJE

Rad mladih glumica Luane Kličić i Caterine Vižintin u Dramskom studio predstavljen je publici 2021. godine kada su odglumile fragmente iz Euripidove drame “Elektra” u tri kategorije: vježbe iz radiofonije, vježbe iz filmske radionice i vježbe iz dramske igre. Ove se godine predstavljaju s kompletnom predstavom „Svinje“ Tomislava Zajeca. Od prezentacije do punokrvne kazališne produkcije veliki je korak naprijed pa smo htjeli doznati kako doživljavaju ovaj izazov i u kolikoj se mjeri razlikuje od njihovog dosadašnjeg iskustva na kazališnim daskama?

- Kada se prelazi s prezentacije na punokrvnu kazališnu produkciju, to predstavlja značajan korak naprijed u profesionalnom i umjetničkom razvoju. Izazov koji donosi takva produkcija je uzbudljiv, ali istovremeno zahtjevan. Ponajprije, “Elektra” i “Svinje” su dva različita tipa teatra. „Elektra“ je drama odnosno grčka tragedija, a „Svinje“ igramo u groteski. Svaki od ovog tipa teatra ima svoje zakonitosti i vlastite, potpuno drugačije svjetove, kaže Kličić.

Predstava je zahtijevala dugotrajniju pripremu, kontinuirani angažman i intenzivnije probe nego tada fragmenti. U “Elektri” je odigrala kratku scenu u ulozi Elektre i dio u ulozi njezine majke Klitemnestre, dok je u “Svinjama” Ibru od početka do kraja. Dakle, javlja se neka vrsta “suvlasništva” nad likom.

- Trebala sam produbiti svoje razumijevanje Ibru, istražiti njezine emocije, motivacije i unutarne sukobe na dubljoj razini. To zahtijeva veću posvećenost karakterizaciji lika i njegove psihologije kako bih uspjela pružiti što uvjerljiviji prikaz. Korak naprijed dogodio se i u suradničkom segmentu. Koordinacija s ostalim sudionicima postaje ključni element uspješne izvedbe za koju su podjednako važni svi članovi Studija i kanali kojima se dolazi do jedne koherentne i usklađene izvedbe. Od režije, glumaca do scenografije, izbora rekvizita, kostima, tehničke podrške, glazbe, svjetla. Ovaj smo put kroz sve ove dijelove i izbore prolazili zajedno. Također, na našoj premijeri ovoga puta očekujemo i brojniju, raznovrsniju publiku. Sada smo spremniji i zreliji za oslušivanje njihovih reakcija i stvaranje zajedničke energije na relaciji publika-glumci, kaže Kličić.

Vižentin napominje da za razliku od prvog doticaja s publikom tijekom ispitne predstave gdje su prikazale fragmente Euripidove drame “Elektra” ovaj put je izazov bio veći.

- Sve to što nas je Maestro Damir Zlatar Fray naučio zadnje tri godine postalo je realno, sve ono što smo u teoriji znali, sada je postala praksa, živa materija. Euripidova drama “Elektra” je isto naravno bila izazov sama po sebi, ali ovo je prva cjelovita produkcija koja ima svoj početak i kraj. Ovaj smo put kao studenti prošli uživo sve situacije koje prolaze profesionalni kazališni glumci. Od čitačkih proba, razumijevanje teksta, duh predstave, sam duh i um likova do učenja dugog teksta, režiranja itd. Izazov je bio velik, ozbiljan te kao i sve u životu imao je naravno svoje uspone i padove, ali na kraju se isplatilo. Mislim da možemo svi biti zadovoljni i ispunjeni, kaže Vižentin.

Zanimljiv je i razlog zbog kojeg su se na Zlatnom lavu odlučili predstaviti sa „Svinjama“

- Uz razgovore s našim maestrom i mentorom Damirom Zlatarom Freyom, došli smo do spoznaje da je našem glumačkom i kreativnom razvoju trenutno prikladno kazalište groteske, te da će nam ono mnogi pružiti. Što se tiče odabira djela koje bi igrali, dali smo prednost novoj hrvatskoj dramatici i Zajecovim „Svinjama“. Izazovi koji su nam se predstavljali na našem putu kroz razvoj predstave su ležali u srži kazališta groteske. Izazovi su generalno ležali u potrazi za pomaknutim stanjem unutar likova, te načinu na koji ćemo karakterizirati likove i dovesti ih na daske, kaže voditelj i inspicijent Begić.

UPOZNAVANJE NOVOG KAZALIŠNOG ŽANRA

Kličić napominje da je im je prvi motiv bio upoznavanje nekog novog kazališnog žanra. O groteski su slušali na probama i predavanjima, no rijetko su imali prilike gledati taj tip teatra.

- Razmišljali smo i o domaćem autoru pa je izbor pao na Zajeca s obzirom na trenutnu postavu Dramskog studija – kolegice Caterine Vižintin i mene. Dvije sestre odnosno, dvije ženske uloge – Ibru i Malu Ibru, činile su nam se kao dobro rješenje. Što se tiče izazova u postavljanju predstave na scenu, mnogo je tu faktora uključujući samu prirodu predstave, stil, tematiku, glumačke zahtjeve i tehničke aspekte produkcije. U početku još nesvjesne, no vrlo brzo shvatile smo koliko je groteska teška pa je tako prvi veliki izazov bio samo shvaćanje ovog stila. Dakle, normalno više ne postoji. Ulaziš u svijet pomaknutog, na trenutke apsurdnog, drugačijeg od normalnog. Sve se odvija u nekoj drugoj dimenziji. Od načina govora, kretanja, smijanja, plakanja, facijalnih ekspresija, mimike, pojašnjava Kličić.

Kod interpretacije takvog teksta potrebno je razumijevanje njegovih složenih slojeva, razvoj likova i pronalaženje autentičnog načina izražavanja. To je dulji proces proučavanja teksta i razmišljanja o mogućim interpretacijskim smjerovima. Također, nije jednostavno doći do zajedničke vizije same predstave. Javljali su im se različiti režijski izbori koje je trebalo isprobati kako bi se odlučili za određeni režijski koncept ili scensko rješenje. Tendencija je bila postignuti koherentnu cjelinu glumačke izvedbe, scenskih elemenata i tehničkih aspekata.

- Trebali smo se uhvatiti u koštac i s tehničkom produkcijom, oko koje se izuzetno angažirao Sven Begić. Svima nam je zajednički “highlight” bila i glazba te zvučni efekti. Dugo smo premišljali, tražili i isprobavali različite glazbene žanrove i zvukove koji će nam se uklopiti u izvedbu i podignuti ju na jednu višu razinu. Tijekom ovog procesa naučili smo kako glazba ne smije biti pretenciozna u odnosu na izvedbu, ali i kako određena melodija može umanjiti ili narušiti energiju predstave. Što se tiče kostima, kostimografkinja Ivana Bakal na prvu je razumjela naše želje i vizije, prisjeća se Kličić.

- Razvoj predstave postepeno je krenuo krajem prošle godine, proces razvoja je od tada trajao u različitim intenzitetima i intenzivirao se u trenutku kada smo se odlučili predstaviti publici na festivalu Zlatni lav. U dogovoru s kolegama za mene su određene uloge inspicijenta i voditelja predstave, režiranje može klasa Damira Zlatara Freya udruženo potpisati, isto kao i rekvizite koje smo grupno uskladili i pribavili, ističe Begić.

Dramski studio Umag ne bi postojao bez njegovog voditelja Damira Zlatara Freya. Od glumica i voditelja htjelo smo doznati kako izgleda njegov mentorski rad, na koji ih način podučava, ali i tjera naprijed kada naiđu na naizgled nepremostive prepreke u radu.

MAESTRO I UČENICI

- Naš maestro Damir Zlatar Frey je umjetnik, ali ujedno i vrsni pedagog s pregršt znanja i iskustva kojim nas kroz niz različitih alata i pristupa gura prema boljitku i razvoju, dajući nam sve ono što nam treba i koliko možemo primiti u tom trenutku i okruženju. U tom smislu rad s Damirom je naizgled spontana

linija bez puno kompleksnosti što smatram da je uspjeh učitelja, učiniti sve jednostavno, ispravno i logično i da učenik ne osjeti pritisak i kompleksnost svega što svakim satom i susretom prima i izrasta u ono najbolje što može biti, kaže Begić.

Vižentin kaže da se Damir Zlatar Fray i njegov rad mogu opisati s jako puno pridjeva, ali ono što bi rekla ukratko je „briljantan um“.

- Maestro, kako ga mi volimo zvati, je od početka bio uz nas. Prošao je temeljito s nama cjeloviti proces od teorije do prakse. Vodio nas u dobrim i lošim uvjetima kao brod šta plovi u oceanu. Digao nas je kad je to bilo potrebno,

a kad je bilo najteže nije odustao, čvrsto je vjerovao u nas i naš projekt, kao uostalom i mi njemu, kaže Vižentin.

I Kličić ističe da ono što su do danas naučili i postignuli mogu zahvaliti ponajprije Maestru. Damir Zlatar Frey kao redatelj i voditelj Studija, prihvatio se ovog projekta cijelim svojim bićem, kako profesionalnim i umjetničkim, tako i osobnim.

- Maestro je prije svega umjetnik, u punom smislu te riječi. On svoju umjetnost živi i na taj način pristupa i mentorskom radu, u svom specifičnom stilu. Prvi se zauvijek pamte, a Frey je prvi koji je u meni prepoznao potencijal za glumu, no ono još važnije, uložio je veliki trud da taj potencijal priznam sama sebi i shvatim kako ću samo radom napredovati. Njegov je istinski cilj pružiti podršku i usmjeriti nas kao mlade glumce kako bi razvijali svoje vještine. Poznato je već koliko široko znanje ima o kazalištu pa je tako i dalje ostao precizan i koncizan u svom radu. Njegova predavanja nikada ne izgledaju kao podučavanje "ex cathedra" u kojem bi on reproducirao teorije o kazalištu, već je sve vrlo živopisno, integrirano, kreativno, sadržajno, temeljeno na vlastitom dugogodišnjem iskustvu i konkretnim primjerima, opisuje Kličić.

Kako i sam Frey kaže, njegova je misija i poziv ostaviti i prenijeti nama mlađima znanje o kazalištu koje je stekao. I taj njegov žar, strast, ljubav i vedar duh prema kazalištu ispuni cijelu prostoriju energijom.

- Uz nas je u potpunosti. S profesionalne strane potiče nas da istražujemo svoju kreativnost i eksperimentiramo s različitim izražajnim stilovima. Uvijek nam pruži iskrenu povratnu informaciju, nekad nježno, a kada treba i oštrije, no znamo na čemu smo – što je dobro, što nije. Važno mu je da imamo vjeru

u sebe. Kada naiđemo na prepreke koje su naravno neophodne, otvoreno naglasi problem i pomaže nam kako taj problem razumjeti te ponudi alternativne ili rješenja koja mi nismo razmotrili. Uvijek te motivira i ohrabri da prepreku okreneš u svoju korist, kaže Kličić.

GOSTOVANJE NA MEĐUNARODNOM SUSRETU KAZALIŠNIH AKADEMIJA U KOPRU

Predstava „Svinje“ pozvana je na međunarodni susret kazališnih akademija u Kopru gdje će članovi Dramskog studija Umag, uz studente dramske igre iz regije i Europe pokazati vlastita dostignuća u domeni dramskog kazališta.

- Osjećaj je izvanredan. Ovo je gostovanje prevažno za nas, predstavlja značajan pomak i priznanje za rad u Dramskom studiju Umag. Prije svega, ukazuje nam na to da je rad na predstavi prepoznat kao kvalitetan i vrijedan prikazivanja. Smatram ovo pohvalnicom za angažman koji smo uložili u stvaranje „Svinja“. Susret kazališnih akademija pruža nam priliku za povezivanje s drugim umjetnicima iz regije i Europe koji dijele istu strast prema dramskom kazalištu. Ovo je trenutak za umrežavanje, razmjenu iskustava i stvaranje veza s drugim glumcima. Sigurna sam da ćemo se inspirirati njihovim radom i dobiti nove perspektive za svoj umjetnički put, kaže Kličić.

Ona vjeruje da će ovo gostovanje na međunarodnoj manifestaciji puno značiti i za reputaciju Dramskog studija. To im može otvoriti vrata za buduće suradnje, pozive na druge festivale i projekte te pružiti im veću vidljivost u širem umjetničkom svijetu.

Vižentin također ističe da ih je taj poziv ugodno iznenadio i razveselio.

- Bio je to dokaz da se naš rad te sve žrtve koje smo zajedno radili zadnje tri godine, počevši od Maestra, isplatio. Osjećaj je neopisiv, mislim da se svi osjećamo radosno i ispunjeno i jedva čekamo sudjelovanje na susretu kazališnih akademija u Kopru. Jako smo zahvalni, kaže Vižentin.

Begić se također osjeća počašćeno i zahvalno biti dijelom susreta kazališnih akademija. On ujedno smatra kako će puno toga dobiti kroz uvid u rad i filozofiju drugih sudionika susreta, a isto tako prikazati njihove vještine, rad i predstavu.

Dramski studio Umag djeluje od 2020. godine, a za sudjelovanje u njemu treba proći audiciju, stoga smo od naših sugovornika željeli da daju savjete budućim potencijalnim polaznicima koji bi se u njegov rad htjeli uključiti.

- Kazalište i gluma je kreativan proces u kojemu su srce i um otvoreni i stvaraju magiju. Vrata Dramskoga studija su otvorena i svi s uzbuđenjem čekamo pri nove koje bi nam dodatno obogatile rad i omogućile stvaranje raznih vrsta predstava. Savjetujem ljude koji razmatraju dolazak i pristup Dramskom studiju da samo razmišljaju o svojoj želji da nam žele doći i biti dio našega tima, a u Damirovim sigurnim rukama će biti usmjeravani u smjeru koji je najbolji za njih, poručuje Begić.

Vižentin im savjetuje da ne budu stidljivi ili plašljivi, ako ih dramska igra, režija ili bilo šta iz ovoga svijeta zanima – ovo je mjesto za njih. Pristup je ozbiljan, kreativan te na kraju daje puno zadovoljstva.

- Prije svega, budite autentični – ne pokušavajte biti netko drugi. Istakni ono što sada nosiš u sebi, talente koje imaš, svoju osobnost i stil. Sve ono što trenutno nemaš ili ne znaš, moći ćeš nadograditi uz kvalitetno vodstvo, poručuje Kličić.

Za samu audiciju naravno, treba se temeljito pripremiti.

- Pročitajte i proučite materijale koji su vam dani, bilo da se radi o poeziji, prozi, dijelovima teksta, monolozima ili drugim materijalima. Ukoliko audicija uključuje i pokret, vježbajte kretanje u prostoru. Slijedite upute i razmislite o liku, kontekstu i emocijama koje želite prenijeti. Možete iskoristiti priliku da pokažete da imate raznolikost u svom repertoaru i da ste spremni izazvati sebe. Također, vježbajte scensku prisutnost, dikciju, izgovor, intonaciju i tjelesnu ekspresiju. Pokažite da ste otvoreni za suradnju i rad u grupi. Glumački rad često uključuje timski rad i sposobnost prilagodbe različitim stilovima i idejama. Budite fleksibilni i surađujte s drugim sudionicima audicije. Prirodno je da osjećamo nervozu i tremu tijekom audicije, no to nas ne treba obeshrabriti, važno je da pokažemo entuzijazam. Vjerujte u svoje vještine i budite otvoreni za prihvaćanje povratnih informacija, kaže Kličić.

Što se budućih planova tiče ona napominje da planiraju raditi gostovanja sa “Svinjama”, a potom i krenuti na neku drugu predstavu.

- Volja i želja su tu, no vidjeti ćemo što nas sve čeka. Naša su vrata otvorena i za nove članove. Ideja imamo. Voljeli bi napraviti predstavu za djecu, surađivati s drugim kazalištima u vidu koprodukcija, zajedničkih projekata ili razmjene gostovanja. Razmotrili bi i mogućnost suradnje s ljudima iz drugih umjetničkih disciplina poput plesa, glazbe, vizualne umjetnosti ili filmske produkcije. Kombinacija različitih umjetničkih izraza može rezultirati inovativnim i originalnim predstavama. U planu nam je u rad uključiti i djecu s lokalnog područja kako bi i njima približili kazalište i pružili im interaktivne radionice. O narednim projektima odlučit ćemo zajednički i vidjeti koji su interesi i želje svih članova Dramskog studija, kaže Kličić.

I Vižentin potvrđuje da bi prvenstveno htjeli igrati i stvarati, a uz to stvoriti nove generacije koje će uz njih moći nastaviti rad Studija.

- Pa tko zna, uz potporu Grada možda budemo imali u budućnosti Teatar i u sjevernoj Istri, zaključuje Vižentin.

Ovaj tekst sufinanciran je sredstvima Fonda za poticanje raznovrsnosti i pluralizma elektroničkih medija.